

Liepājas enerģija: stāsts par uzdrīkstēšanos

Mēdz būt notikumi, kurus negribas atcerēties. Liepājniekiem tās varētu būt ķibeles ar centralizēto apkuri, kad nevarēja justies droši, ka ar drēgno dienu iestāšanos mājās ienāks siltums. Jau vairākus gadus šīs problēmas ir aiz muguras: īsā laikā Liepāja spējusi ne tikai sakārtot un modernizēt avotus un sadales sistēmu, bet arī būtiski palielināt zaļās siltumenerģijas īpatsvaru un uzsākt elektroenerģijas ražošanu. Kā tas izdevies – stāsta SIA *Liepājas enerģija* valdes priekšsēdētājs JĀNIS JANSONS.

PAGĀTNE

Vēl šī gadsimta sākumā liepājniekiem bija pastāvīgas problēmas ar centralizēto siltumapgādi, allaž bija grūtības uzsākt apkures sezonu. Šī gadsimta pirmajos gados toreizējā siltumenerģijas piegādātāja AS *Liepājas siltums* ilgstoši bija atradies maksātnespējas procesā un faktiski nebija veikusi sistēmas uzlabojumus. Rezultātā uzņēmums darbojās ar ļoti zemu efektivitāti un pārliecinoši lielākajām siltumenerģijas izmaksām valstī, arī iekārtu tehniskais stāvoklis liecināja par augstu apgādes pārtraukuma risku. Savukārt norēķini notika ar katru mājāsaimniecību atsevišķi, tāpēc bija uzkrājušies ļoti lieli parādi, kas neļāva nedz veikt investīcijas, nedz laikus pieslēgt apkuri, jo nebija līdzekļu, lai iegādātos kurināmo – dabasgāzi vai mazutu.

Vairākus gadus liepājnieki nezināja, vai apkure vispār būs un, ja būs, vai tā sāksies 15. oktobrī vai 1. novembrī. Bija gadījumi, kad daudzdzīvokļu mājām, kas nebija norēķinājušās, siltumu nemaz nepieslēdza un siltā ūdens piegāde bija neregulāra. Iedzīvotāju neapmierinātība auga augumā, un nebija arī skaidrs, kur ir risinājums, kas notiks tālāk.

Par uzņēmumu

TEHNOLOĢISKIE RĀDĪTĀJI	GALVENIE RĀDĪTĀJI	
<ul style="list-style-type: none"> ● Katlumāju skaits: 14 ● Uzstādītās ražošanas jaudas:<ul style="list-style-type: none"> • Siltuma jauda – 221,49 MW • Elektriskā jauda – 6,29 MW ● Siltumtrašu garums: 102 km ● Siltuma zudumi: 12,7% (2017) ● Klientu skaits: 986 objekti ● Realizētā siltumenerģija (2017): 215 GWh ● Realizētā elektroenerģija (2017): 44 GWh		
	2006	2017
● Apgrozījums (milj. eiro)	11,814	17,387
● Peļņa (milj. eiro)	-1,288	3,206 +1,593
● Darbinieku skaits	300	86
	Kopējās investīcijas no 2006. līdz 2017. gadam – 57,4 milj. eiro	

Pateicoties mērķtiecīgam pilsētas domes vadības darbam, par stratēģisko investoru Liepājas siltumapgādes modernizācijā tika piesaistīta AS *Latvenergo*. Tas deva drošības izjūtu, ka pilsētas siltumapgāde tiks sakārtota, jo šis uzņēmums ir lielākais un nopietnākais enerģētikas jomā Latvijā.

2005. gadā, lai modernizētu Liepājas centralizētās apkures sistēmu un nodrošinātu tās darbību, tika nodibināts uzņēmums *Liepājas enerģija*, kurā iesaistījās trīs dalībnieki – *Latvenergo* ar 51%, pilsētas dome ar 39% un SIA *Jaunā fabrika* ar 10% daļu. Šāds kapitāla sadalījums ir saglabājies joprojām, tikai privātais investors ir mainījis nosaukumu.

PĀRMAIŅAS

Pirmajos trijos gados tika veikta uzņēmuma optimizācija, administratīvi – organizatoriska sakārtošana, uzskaites nodrošināšana, un pamazām atjaunojās klientu uzticība. Pašvaldība nodefinēja pozitīvu attieksmi pret centralizētas siltumapgādes nozīmi pilsētas attīstībā, lai SIA *Liepājas enerģija* akcionāri varētu pieņemt ilgtermiņa investīciju lēmumus.

Piesaistot SIA *Datakom* un *AB Golden Forest* (Zviedrija), līdz 2006. gada beigām tika pilnveidota pilsētas siltumapgādes koncepcija, kam bija jāklūst par plānu 10–20 gadu attīstībai.

No 2009. gada *Liepājas enerģija* saskaņā ar akcionāru apstiprināto investīciju un attīstības plānu īstenoja četrus nozīmīgus projektus – koģenerācijas staciju, maģistrālo siltumtīklu rekonstrukciju, biokoģenerācijas staciju un biomasas katlumāju. Kopējas investīcijas – 46,8 miljoni eiro. Izvēloties inovatīvas tehnoloģijas un pamatojot ieguvumus un efektivitāti, *Liepājas enerģija* no ES Kohēzijas fonda kopumā ir piesaistījusi vairāk nekā 14 miljonus eiro. Tās ir vienas no lielākajām investīcijām, ko ir piesaistījis kāds Latvijas uzņēmums, siltumapgādē noteikti. Un jau 2012. gada rudenī tika nodota ekspluatācijā tajā laikā Baltijas valstīs lielākā ORC biokoģenerācijas stacija, bet jau 2013. gada rudenī – biomasas katlumāja, kas zaļās enerģijas īpatsvaru uzņēmuma kurināmā bilancē palielināja līdz 67%. Visi šie projekti bija vērsti uz stabilu ilgtermiņa attīstību ar mērķi samazināt tarifu, diferencēt kurināmā veidus un palielināt energoneatkarību.

EFEKTS

Kopš pārmaiņu sākuma pagājuši 13 gadi, siltumtīklu rekonstrukcijā investēti jau 20,8 miljoni eiro. *Liepājas enerģija* ir nomainījusi 97% siltumtīkla (gan maģistrālās trases, gan iekškvartālu siltumtīklus), un līdz 2020. gada beigām šis darbs būs pabeigts pilnībā. Siltumtrašu kopgarums šobrīd ir 107 km. Pirms rekonstrukcijas zudumi tajās sasniedza 39%, bet patlaban ir vairs tikai 11,99%.

Uzņēmums augu gadu nodrošina stabilu, kvalitatīvu un ērtu pakalpojumu par konkurētspējīgu cenu un mērķtiecīgi veic jauno klientu pieslēgumu projektēšanu un izbūvi.

Šķeldas kā kurināmā izvēle bija pārdomāts un izvērtēts lēmums, ko atbalstīja un veicināja visi akcionāri, arī Liepājas dome. Ieguvumi – ievērojami samazināts CO₂ izmešu apjoms pilsētā, lētāks siltumenerģijas tarifs, mazāks un videi draudzīgāks izmešu daudzums, iespēja atbalstīt vietējos uzņēmējus – šķeldas ražotājus.

Bet liepājnieki, protams, vislabāk novērtē citu efektu: pašā siltumsaimniecības sakārtošanas sākumā apkures tarifs bija 78 eiro par MWh, bet tagad, gan pēc siltumtīklu, gan koģenerācijas staciju rekonstrukcijas, tas ir pazeminājies līdz 54,95 eiro par MWh un tāds saglabājas kopš biomasas katla rekonstrukcijas 2014. gadā (sk. infografiku). Kopš 2005. gada apkures tarifs Liepājā ir sarucis par 30%! Tas ir daiļrunīgākais visu ieguldījumu rezultāts.

